

allerede bemærket af den ærede Rigsdagsmand for Kjøbenhavns 1ste Valgfreds (C. Nimeslad), at de Tvivl, der reises fra flere Sider med Hensyn til Lovudkastet, jo netop ere begrundede i, at man anseer det i alt Fald for tvivlsomt, om man ikke træder Bornholmernes Rettigheder for nær ved at lade Loven fremkomme i den her foreliggende Skikkelse. Men jeg vil sige til, at selv om det skulde stille sig saaledes, at man kunde gaae ud fra, at Pluraliteten af Bornholmernes længtes efter Loven og vilde føle sig stufede i deres Forventninger, ja maaskee endog krænke i deres formeentlige Rettigheder, derved at Loven ikke udkom, saa vilde og kunde og burde dette ikke være det ene Afgjørende for den danske Rigsdag. Vi maae ikke glemme, at Sagen, kjendt den ganske vist er af særdeles stor local Betydning og Interesse, ogsaa har en Betydning og en Interesse af en mere almindelig Natur. Det er almindelige principielle Spørgsmaal, der her afgjøres, og det er udtalt tidligere, som det forekommer mig med god Føie, at det netop er det Betænkelige ved dette Lovudkast, at man derigjennem betræder en Vej, der kan blive meget farlig i sin Tid. Efter min Formening kan det ikke modsiges, at man overhovedet maa være meget varsom med ad Lovgivningsveien at afgjøre og ordne privatretlige Forhold imellem Mand og Mand; det gaaer virkelig ikke an, som det synes at være Meningen hos enkelte Medlemmer, i saadanne Forhold at indskyde sig under Pluraliteten imod Minoriteten, thi man kan ikke sige, at naar de tre Fjerdedele ere enige, saa ordne vi Sagen paa den og den Maade, uagtet den tilbageværende Fjerdedeel er derimod, idet denne ene Fjerdedeel jo kan have ligesaa stor Ret som de tre Fjerdedele. Jeg erkjender imidlertid, at der kan være Omstændigheder, under hvilke det ikke blot er tilstedeligt, men ogsaa fulkommen i sin Orden, at Lovgivningsmagten træder til og ordner, hvad der ellers efter de almindelige Regler og Forholdets Bestaffenhed maatte henhøre under juridicel Afgjørelse og Ordning, og jeg skal fremdeles erkjende, at det, hvorom Lovforslaget dreier sig, er af den Bestaffenhed, at der er en stor Opfordring for Lovgivningsmagten til at træde til og indføre en endelig Ordning; men vel at mærke, Ve-

tingelsen for, at Lovgivningsmagten kan gjøre noget Saadant, er, at det foreligger klart og tydeligt i alt Fald for selve Lovgivningsmagten, at den Vej, man gaaer, er overeensstemmende med Ret og Billighed for Alles Vedkommende. Naar jeg sagde, at jeg erkjendte, at det i den foreliggende Sag kunde være naturligt, at Lovgivningsmagten traadte til, saa er det netop, fordi der i denne Sag foreligger en Afgjørelse af Spørgsmaalet fra Landets Højesteret. Jeg mener, at der ikke er tilstrækkelig Grund til her at gjøre gjældende, at den Afgjørelse, der foreligger gennem Højesteretsdommen, formelt kun angaaer et enkelt Sogn og endda ikke alle Beboerne i dette enkelte Sogn. Jeg troer, at man med god Føie kan sige, at Højesteret, uagtet den i Formen kun har afgjort Sagen for et enkelt Sogns Vedkommende, dog i Virkeligheden har afgjort Retsspørgsmaalet ikke blot for dette Sogns Vedkommende, men for hele Bornholm. Men saa er det ogsaa naturligt, om Lovgivningsmagten siger: For nu at forebygge, at vi skulle faae maaskee en Række Processer mellem de enkelte Beboere, hvis Udfald dog ikke kan være tvivlsomt efter den foreliggende Højesteretsdom, strider Lovgivningsmagten til og ordner Sagen, men — vel at mærke — denne Ordning maa være i Overensstemmelse med Højesteretsdommen. Forlader Lovgivningsmagten Højesteretsdommen, begiver den sig ud paa et Gebeet, hvor det er overordentligt farligt for den at begive sig ud, fordi den da let kan komme til at krænke Privates Rettigheder. Det er altsaa det, vi vel skulle holde os for: Vi kunne betræde Lovgivningsveien, fordi vi have en Højesteretsdom at holde os til, men vi kunne heller ikke gjøre det længere eller videre, end vi have en saadan retslig Afgjørelse at holde os til. Dersom nu Højesteretsdommen havde udtalt, ikke blot hvem der overhovedet er berettiget til Andeel i Udmarksjorderne, men ogsaa det Forhold, i hvilket de Berettigede have Ret til Andeel, saa var Sagen meget simpel, saa havde Lovgivningsmagten kun at udføre den saaledes ved Højesteret paapegede retlige Tingenes Tilstand, havde kun at sige: Saaledes skal Ordningen gaae for sig efter disse bestemte Regler. Uheldigvis har Højesteret ikke